

RIJEČ UREDNIKA

Redakcija časopisa *Arhivski pogledi*, pripremila je novi, po redu peti broj časopisa *Arhivski pogledi*. Radi se o stručnom, arhivističkom časopisu koji je rezultat međunarodne arhivske konferencije pod nazivom „5. Tuzlanski arhivski dani“, održane 27. i 28. septembra 2024. godine, u Hotelu „Salis“ u Tuzli. Aktuelnost arhivskih zbirki u arhivima, kao i mnogobrojne dileme u vezi sa njima, opredijelila je Organizacioni odbor Konferencije da tema iste bude *Arhivske zbirke*, sa podtemama:

- zakonski aspekti,
- prikupljanje i preuzimanje arhivskih zbirki,
- formiranje arhivskih zbirki u arhivima,
- lične i porodične zbirke,
- značaj arhivskih zbirki za istraživanja,
- druga aktuelna pitanja navedene teme.

Cilj Konferencije bio je da se kroz izlaganja, diskusiju i razmjenu iskustava i mišljenja, aktuelizira ovo pitanje, te da se nastoji doći do što uniformnijih pristupa, odnosno ujednačavanja praksi i postupanja vezanih za arhivske zbirke, sa posebnim akcentom na specifičnosti pri formiranju, koncipiranju, parametrima za formiranje zbirki, njihov opis i slično. Posebno se prilikom izlaganja, te u diskusiji aktueliziralo pitanje specifičnosti formiranja elektronskih zbirki, njihove dostupnosti i korištenja. Kako bi se u konačnici profilirala što jedinstvenija i adekvatnija rješenja, za pravilno sagledavanje, analizu i elaboraciju predmetne teme, od suštinske važnosti bilo je zajedničko analiziranje predmetne teme od strane eminentnih arhivskih stručnjaka iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije, Slovenije i Crne Gore.

Nakon realizacije Konferencije redakcijski tim časopisa, proveo je aktivnosti na pripremi novog, petog broja časopisa, odnosno pripremi pristiglih radova za publikovanje. U petom broju časopisa publikovano je ukupno 24 priloga, od kojih se sedam odnosi na arhivističke članke, četiri historijska članka, šest priloga vezanih za predstavljanje novih publikacija i sedam priloga koji se odnose na izvještaje sa arhivskih konferencija. Autori priloga su eminentni arhivski stručnjaci i naučni radnici iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije, Slovenije i Crne Gore.

Časopis *Arhivski pogledi* je težišno arhivistički časopis, te je stoga najveći broj radova, publikovan u okviru rubrike *Arhivski članci*. Ukupno je u ovoj rubrici publikovano sedam radova. Prvi koautorski rad doc. dr. Tatjane Hajtnik (Arhiv Republike Slovenije), i red. prof. Miroslava Novaka, (Pokrajinski arhiv Maribor, Slovenija), pod nazivom *Informacijska sigurnost i procesi arhivskog profesionalnog rada*. Zanimljiv pristup, te stručno utemeljeno, teorijsko-iskustveno promišljanje o zbirkama donosi dr. Jasmina Živković (Istorijski arhiv Požarevac, Srbija) u radu pod nazivom *Specifičnosti formiranja*

elektronskih zbirki (arhivskih) dokumenata. Iz istog arhiva publikovan je i koautorski rad Slobodanke Cvetković i Nataše Milošević Dulić, pod nazivom *Zbirke Istorijskog arhiva Požarevac – priprema i izrada vodiča.* Stručni rad na temu *Sadržaj Vodiča kroz arhivsku građu Istorijskog arhiva u Kotoru sa posebnim osvrtom na arhivske zbirke,* donosi nam Maruška Nenezić (Državni arhiv Crne Gore – Pokrajinski arhiv Kotor). Jasmin Jajčević (JU Arhiv Tuzlanskog kantona/Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona) je pripremio interesantan rad pod nazivom *Arhivske zbirke u funkciji izložbene djelatnosti Arhiva Tuzlanskog kantona. Arhivske zbirke u arhivu „RAS“* analizirali su i prezentirali u radu doc. dr. Enver Ujkanović i Azra Mušić-Kararić (Istorijski arhiv „RAS“ Novi Pazar, Srbija). Matične knjige se u novije vrijeme sve više i češće traže za genealoška istraživanja, što su prepoznali i mr. Amel Redžić i mr. Kinana Felić (Arhiv Unsko-sanskog kantona Bihać, Bosna i Hercegovina), te su u svom radu pod nazivom *Zbirka matičnih knjiga u Arhivu Unsko-sanskog kantona i njihov značaj za istraživanje,* predstavili svim potencijalnim istraživačima vrste i vremenski okvir, dostupnost i korištenje Matičnih knjiga u Arhivu Unsko-sanskog kantona.

Značaj časopisa *Arhivski pogledi* ogleda se i u rubrici *Historijska građa* u kojoj se publikuju historijski radovi, koji na osnovu historijskih izvora prvog reda, prezentuju rezultate istraživanja historijskih procesa, pojava i istaknutih ličnosti iz lokalne historije. Takođe, u predmetnoj rubrici se publikuju i članci kojima se prezentira arhivska građa, kao historijski izvor, kako bi na taj način izvore približili potencijalnim istraživačima, te ih animirali na korištenje i istraživanje istih. U navedenoj rubrici publikovana su četiri rada od kojih su dva historijska, a dva arhivistička. Koautori: Ahmed Hadžić, Tuzla, Bosna i Hercegovina) i doc. dr. Izet Hadžić (Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli, Bosna i Hercegovina) su priredili rad pod nazivom *Historijski kontekst nastanka Prušćakovog djela Temelji mudrosti o uređenju svijeta.* Mr. sc. Omer Zulić (JU Arhiv Tuzlanskog kantona, Bosna i Hercegovina) je istražio i priredio za publikovanje zanimljiv rad koji se odnosi na *Suđenje Sead-begu Kuloviću,* tuzlanskom gradonačelniku, s početka Drugog svjetskog rata. U trećem radu predmetne rubrike, u stručnom arhivističkom članku, Snežana Radović (Istorijski arhiv Niš, Srbija) prezentira rad *Niška banja, (da li je radioaktivna) topla voda? Lični fond inženjera Vladislava Cvetanovića (1883-1962).* Natali Veličković i Nataša Radenković, (Istorijski arhiv Niš, Srbija), u radu pod nazivom *Vremeplov kroz zbirku pozivnica Istorijskog arhiva Niš,* prezentiraju zanimljivu i vrijednu kolekciju pozivnica koje se čuvaju u Istorijskom arhivu u Nišu.

U rubrici *Nova izdanja* predstavljeno je šest značajnih publikacija koje su publikovane 2023. i 2024. godine, te predstavljaju značajan doprinos arhivistici i arhivskoj djelatnosti, te historiografiji Bosne i Hercegovine, Slovenije, Hrvatske, Makedonije i Srbije.

Posljednja rubrika časopisa *Arhivski pogledi,* pod nazivom *Novosti* donosi značajne informacije o arhivskim konferencijama/skupovima u Bosni i

Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji. Na kraju časopisa štampane su biografije autora radova, te upute saradnicima.

Zahvaljujući istrajnom i predanom radu Redakcije časopisa, recenzentima, urednicima, lektorima, prevodiocima, omogućeno je štampanje petog broja časopisa *Arhivski pogledi*. Stoga isti sa radošću prepuštamo na čitanje i ocjenu cjelokupnoj stručnoj, naučnoj i široj javnosti. O kvaliteti i referencama časopisa *Arhivski pogledi* najbolje svjedoče međunarodne baze u kojima je časopis indeksiran i to: EuroPub, Erih Plus, ROAD, Slavic Humanities Index, MIAR i COBISS.BH.

Peti broj časopisa *Arhivski pogledi* štampan je uz finansijsku podršku Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke, Ministarstva za kulturu, sport i mlade Tuzlanskog kantona i Fondacije za izdavačku djelatnost Sarajevo, na čemu im se iskreno zahvaljujemo.

U Tuzli, novembra 2024. godine.

Uredništvo

A WORD FROM THE EDITOR

The Editorial board of the journal *Archival Views* has prepared the new, fifth issue of the journal. This is a professional archival journal that is the result of the International archival conference titled “5th Tuzla Archival Days,” held on September 27 and 28, 2024, at the “Salis” Hotel in Tuzla. The relevance of archival collections in archives, as well as the numerous dilemmas regarding them, prompted the conference's organizing committee to choose the theme *Archival Collections*, with the following sub-themes:

- *Legal aspects,*
- *Collection and acquisition of archival collections,*
- *Formation of archival collections in archives,*
- *Personal and family collections,*
- *The importance of archival collections for research,*
- *Other current issues related to the topic.*

The goal of the conference was to highlight this issue through presentations, discussions, and the exchange of experiences and opinions, aiming to reach more uniform approaches and standardization of practices related to archival collections, with particular emphasis on the specifics of forming, conceptualizing, and setting parameters for creating collections, their description, and similar aspects. Special attention during the presentations and discussions was given to the specifics of forming electronic collections, their accessibility, and use. In order to develop the most unified and adequate solutions for the correct understanding, analysis, and elaboration of the topic, it was essential for prominent archival experts from Bosnia and Herzegovina, Croatia, Serbia, Slovenia, and Montenegro to jointly analyze the subject matter.

After the conference, the editorial team of the journal conducted activities to prepare the new, fifth issue, including the preparation of submitted papers for publication. The fifth issue contains a total of 24 contributions, seven of which are archival articles, four are historical articles, six relate to the presentation of new publications, and seven are reports from archival conferences. The authors of the contributions are prominent archival experts and scholars from Bosnia and Herzegovina, Croatia, Serbia, Slovenia, and Montenegro.

Archival Views is primarily an archival journal, and as such, the majority of the published papers fall under the section *Archival Articles*. A total of seven papers were published in this section. The first paper is a co-authored work by Assistant Professor Dr. Tatjana Hajtnik (Archives of the Republic of Slovenia) and Professor Dr. Miroslav Novak (Provincial Archives Maribor, Slovenia), titled *Information security and processes of archival professional work*. An interesting approach, as well as a professionally grounded, theoretical-

experiential reflection on collections, is presented by Dr. Jasmina Živković (Historical Archive of Požarevac, Serbia) in her paper titled *The specificities of forming electronic collections (archival) documents*. From the same archive, a co-authored paper by Slobodanka Cvetković and Nataša Milošević Dulić is published, titled *Collections of the Historical Archive of Požarevac – preparation and creation of a guide*. A professional paper on the topic *Contents of the guide through the archival materials of the Historical Archive in Kotor, with a special focus on archival collections* is presented by Maruška Nenezić (State Archives of Montenegro – Provincial Archives Kotor). Jasmin Jajčević (Public Archives of Tuzla Canton/Association of Archival Employees of Tuzla Canton) has prepared an interesting paper titled *Archival collections in the exhibition activity of the Archive of Tuzla canton. Archival collections in the Archive “RAS”* were analyzed and presented in a paper by Assistant Professor Dr. Enver Ujkanović and Azra Mušić-Kararić (Historical Archives “RAS” Novi Pazar, Serbia). Birth and marriage registers are increasingly sought for genealogical research, which was recognized by Mr. Amel Redžić and Mr. Kinana Felić (Archives of the Una-Sana Canton, Bihać, Bosnia and Herzegovina), who presented in their paper titled *Collection of registry books in the Archive of the Una-Sana canton and their significance for research*, the types, time frames, availability, and use of birth and marriage registers in the Archives of the Una-Sana Canton to all potential researchers.

The significance of the journal *Archival Views* is also reflected in the section *Historical Records*, where historical papers are published that, based on primary historical sources, present the results of research on historical processes, phenomena, and prominent figures from local history. Additionally, this section features articles that present archival materials as historical sources, aiming to make these sources more accessible to potential researchers and encourage them to use and explore them. In this section, four papers have been published, two historical and two archival. Co-authors Ahmed Hadžić (Tuzla, Bosnia and Herzegovina) and Assistant Professor Dr. Izet Hadžić (Faculty of Philosophy, University of Tuzla, Bosnia and Herzegovina) prepared a paper titled *The historical context of the emergence of Pruščak's work Temelji mudrosti o uređenju svijeta*. Mr. Omer Zulić (Public Archives of Tuzla Canton, Bosnia and Herzegovina) researched and prepared an interesting paper for publication on *The Trial of Sead-beg Kulović*, the Mayor of Tuzla, at the Beginning of World War II. The third paper in this section, a professional archival article, is presented by Snežana Radović (Historical Archive Niš, Serbia) titled *Niška banja: (Is it radioactive) Thermal water? The personal collection of engineer Vladislav Cvetanovic (1883-1962)*. Natali Veličković and Nataša Radenković (Historical Archive Niš, Serbia) in their paper titled *A Time Travel through the collection of invitations of the Historical Archive Niš* present an interesting and valuable collection of invitations stored in the Historical Archive of Niš.

In the *Newly Published* section, six significant publications published in 2023 and 2024 are presented. These publications make a valuable contribution to

archival science, archival activities, and the historiography of Bosnia and Herzegovina, Slovenia, Croatia, North Macedonia and Serbia.

The last section of the journal *Archival Views*, titled *News*, provides important information about archival conferences and gatherings in Bosnia and Herzegovina, Croatia, and Serbia. At the end of the journal, the biographies of the authors and guidelines for collaborators are printed.

Thanks to the persistent and dedicated work of the journal's editorial board, reviewers, editors, proofreaders, and translators, the fifth issue of *Archival Views* has been published. Therefore, it is with great pleasure that we present it for reading and evaluation to the entire professional, scientific, and broader public. The quality and references of *Archival Views* are best demonstrated by the international databases in which the journal is indexed: EuroPub, Erih Plus, ROAD, Slavic Humanities Index, MIAR, and COBISS.BH.

The fifth issue of *Archival Views* was printed with the financial support of the Federal Ministry of Education and Science, the Ministry of Culture, Sports, and Youth of Tuzla Canton, and the Foundation for Publishing Activities Sarajevo, to whom we express our sincere gratitude.

In Tuzla, November 2024.

Editorial Board